
**СТРУКТУРА ОСЕРЕДКІВ НАЙБІЛЬШОЇ
КІЛЬКОСТІ ДНІВ ІЗ СНІГОВИМ ПОКРИВОМ
НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В ОКРЕМІ ДЕСЯТИРІЧЧЯ
ПРОТЯГОМ 1991-2020 РР.**

Пясецька Світлана
DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-646-1-7>

ВСТУП

Важливим елементом ландшафту у холодний період року та відіграє важливу роль у його функціонуванні та формуванні відповідних процесів у ньому. Стан вкритості території снігом прийнято оцінювати у балах. За день із сніговим покривом приймають день, коли супінь покриття снігом околиці станції щонайменше становить 6 балів (60 %). Найбільше покриття становить 10 балів, що відповідно становить 100 % території. На території України сніговий покрив утворюється у зимові місяці та окремі місяці перехідних сезонів майже кожного року. Проте кількість днів із ним дуже змінюється з року в рік навіть у зимові місяці, особливо це стосується станцій, які розташовані у центрі країни та особливо на її півдні. Це певним чином обумовлено не тільки ландшафтним різноманіттям, а й різними типами синоптичних процесів які переважали протягом окремих років у досліджуваних періодах та формували відповідні умови для його появи та накопичення. Таким чином на території кожної з областей утворюються осередки де кількість днів із сніговим покривом є найбільшою, а разом вони утворюють регіональні особливості. Кількість днів із сніговим покривом характеризує територію відносно особливостей його залягання та накопичення. Останнє суттєвим чином впливає на аккумуляцію вологи в ґрунті та забезпечення відновлення запасів води у річкових мережах. Кількість днів із сніговим покривом відображає умови його утворення та тривалість залягання на певній території. За часом раніше усього сніговий покрив починає утворюватись у періоді передзим'я у середині або наприкінці жовтня або у листопаді. Територіально найбільш рано це відбувається на півночі та північному заході країни та у гірських місцевостях Карпатського регіону, особливо у його високогір'ї. Протягом

листопада та грудня сніговий покрив з'являється на тешті території країни, проте на півдні має нестійкий характер залягання. Руїнування та поновлення снігового покриву може відбуватись протягом зими. Найбільш рано він сходить у південних регіонах, а найбільш пізно у гірських місцевостях на заході України. Треба зауважити, що протягом кінця ХХ та початку ХХІ сторіч постійно відбуваються різкі коливання погодних умов (особливо різкі температурні коливання та випадання опадів), що залежать від проходження циклонів та наявності фронтів, які пов'язані із ними які суттєвим чином впливають на кількість днів із сніговим покривом та умови його залягання.

Тому, зважаючи на досить суттєву зміну погодних умов протягом останнього часу яка виникає на тлі триваючого потепління кліматичної системи, дослідження особливостей розповсюдження снігового покриву є дуже актуальним. Така інформація може бути використана для планування та коригування різних проектів стосовно організації певних видів господарської діяльності.

Стан дослідження проблеми. Одною з останніх публікацій стосовно особливостей змін у кліматичній системі для території України, які все частіше відбуваються внаслідок глобального потепління висвітлені у роботі¹ В.М. Волощука та колег на тлі етапів потепління. У певній мірі це стосується і особливостей, які створюються під час холодного періоду року, коли ефект глобального потепління найбільш помітний, а відповідно це створює умови утворення снігового покриву. У цілому було відмічено зменшення кількості днів із сніговим покривом та певна зміна його характеристик. Дослідженнями вивчення особливостей холодного періоду року розподілу снігового покриву та його характеристик на території України займалось багато вітчизняних дослідників, зокрема І. М. Щербань². Результати цих досліджень увійшли до низки монографій з клімату України, а саме: «Клімат України»³ та «Стихійні метеорологічні явища на території України за останнє двадцятиріччя (1986-2005 рр.)»⁴, де висвітлюється не тільки стан кліматичної системи України протягом 1961-1990 рр. (минулий кліматологічний стандарт), у тому числі

¹ Бойченко С.Г., Волощук В.М., Дорошенко І.А. Глобальне потепління та його наслідки для території України. Укр. геогр. журнал. 2000. №3. С. 59-68.

² Щербань І., Бабіченко В., Ніколаєва Т., Рудішніна С. Дуже сильні снігопади в Україні за останнє двадцятиріччя. Україна. Географічні проблеми сталого розвитку. Т. III. К.: Обрії, 2004. С. 301-303.

³ Клімат України / За ред. В.М. Ліпінського, В.А.Дячука, В. М. Бабіченко. К.: Вид-во Раєвського, 2003. 343 с.

⁴ Стихійні метеорологічні явища на території України за останнє двадцятиріччя (1986-2005 рр.) / За ред. В.М. Ліпінського В.І Осадчого, В.М. Бабіченко.- К.: Ніка-Центр, 2006. 312 с.

особливості холодного періоду року та його поточний на той час стан. Одним з особливостей стану учасного холодного періоду року було встановлено збільшення частоти випадання мокрого снігу та кількості випадків із їх небезпечними та стихійними випадками. Дослідження особливостей холодного періоду року на сучасному етапі було продовжено автором у^{5,6} із встановленням просторово-часових особливостей по окремих місяцях та роках досліджуваного періоду на прикладах окремих областних центрів України із визначенням етапів у їх змінах протягом 1991-2020 рр., а також полів середньої кількості випадків із сніговим покривом на території України.

Проте, на тепер існують ще не вирішені питання відносно особливостей просторово-часового розподілу снігового покриву, зокрема дослідження особливостей просторово-часового розподілу осередків кількості днів із сніговим покривом з урахуванням кожної з областей та їх основний склад по окремих місяцях холодного та окремих місяцях перехідних сезонів протягом сучасного періоду зміни клімату в Україні.

Мета, предмет та об'єкт дослідження. Метою дослідження було визначити осередки найбільшої кількості днів із сніговим покривом на території окремих областей України, встановити їх структуру та динаміку цих осередків протягом місяців холодного та перехідних сезонів року по окремих десятиріччях останнього тридцятирічного періоду 1991 – 2020 рр. та між окремими десятиріччями. *Предметом* дослідження було кількість днів із сніговим покривом на стаціях у кожному з місяців холодного та перехідних сезонів року протягом окремих десятиріч кліматологічного стандарту 1991 – 2020 рр. *Об'єктом* дослідження було визначення просторово-часового розподілу осередків та їх центрів найбільшої кількості днів із сніговим покривом на території України протягом вищезгаданого часу, які утворюють поля цього показника як зхалом по Україні, так і длч кожної області окремо.

Матеріали і методи. Для опрацювання залучались матеріали спостережень за сніговим покривом на метеорологічних станціях України протягом окремих десятиріч періоду 1991 – 2020 рр., які розміщені у відповідних таблицях Метеорологічних щомісячників

⁵ Пясецька С. І. Особливості розподілу кількості днів із сніговим покривом на території України протягом 1991-2020 рр. Scientific aspects of conserving and restoring natural resources under the modern development of society Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. P.490- 518. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-511-2-19>

⁶ Пясецька С.І., Щеглов О.А. Просторово-часове розповсюдження середньої кількості днів із сніговим покривом на території України по місяцях холодного періоду року протягом 1991-2020 рр. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2024. Вип. 2(72). С. 57-66. DOI <https://doi.org/10.17721/2306-5680.2024.2.5>

(Вип. 10. Ч.ІІ. Україна) та знаходяться у відділі Державного галузевого архіву Центральної геофізичної обсерваторії імені Бориса Срезневського у місті Києві. Методологічним підґрунтям дослідження є «Настанова гідрометеорологічним станціям і постам. Вип. 3. Ч. 1 Метеорологічні спостереження на станціях» (2011)⁷, що регламентує роботу метеорологічних станцій та проведення спостережень за сніговим покривом на станціях та узагальнення матеріалів спостережень.

Основним методом дослідження був фізико-статистичний метод за результатами якого для окремих десятиріч періоду було побудовано відповідні таблиці із інформацією про основні осередки кількості днів із сніговим покривом їх склад та центри для кожного з досліджуваних місяців на території усіх областей України. У третьому десятиріччі 2011 – 2020 рр. для областей, розташованих у Донецькому регіоні (Луганська, Донецька області) та АР Крим інформація стосовно снігового покриву наявна до 2014 р. внаслідок збройної агресії РФ проти України та анексії нею АР Крим.

Результати опрацьованого матеріалу стосовно осередків найбільшої кількості днів із сніговим покривом для кожної з областей України розміщено у таблиці 1 у відповідних блоках (а – в), які відповідають окремим трьом десятирічним періодам загального досліджуваного тридцятиріччя 1991 – 2020 рр. Аналіз стану формування осередків кількості днів із сніговим покривом та їх складу по окремих десятиріччях викладено у відповідних підрозділах (1. Період 1991 – 2000 рр.; 2. Період 2001 – 2010 рр.; 3. Період 2011 – 2020 рр.). Перелік станцій у відповідній таблиці, який відображає внутрішню структуру осередка подано відповідно від центру осередку до його периферії в залежності від кількості днів із сніговим покривом на відповідних станціях.

1. Період 1991 – 2000 рр.

Результати дослідження представлені у таблиці 1 (а). Встановлено, що для областей північного-західного та західного регіонів, у тому числі Прикарпаття та Карпат у досліджувані місяці холодного періоду року характерна наявність досить чітко виражених осередків найбільшої кількості днів із сніговим покривом. Проте структура осередків від місяця до місяця може зазнавати певних змін. Так, здебільшого у зимові місяці чітко прослідковується центр та основна частина осередку. Однак, наприклад на Волині у березні, листопаді та грудні центр осередку, який

⁷ Настанова гідрометеорологічним станціям і постам. Вип. 3. Ч. 1 Метеорологічні спостереження на станціях. Державна гідрометеорологічна служба. Київ, 2011. 279 с.

знаходиться у Маневичах дещо розширюється за рахунок Любешова у березні та Луцька у листопаді та грудні. Крім того у досліджувані місяці відбувається певна зміна в послідовності станцій в осередку за кількістю днів із сніговим покривом. У місяці перехідних сезонів – квітні та жовтні завдяки змінам умов для формування снігового покриву центр такого осередку за кількістю днів із сніговим покривом значно поступається зимовим місяцям, проте його основна структура залишається. Подібна ситуація спостерігається у Рівненській, Львівській, Хмельницькій та Тернопільській областях. На північному заході країни у Житомирській області помічено певну зміну центру таких осередків в залежності від місяця, хоча найчастіше центром осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом був Звягель (колишній Новоград-Волинський) до якого у березні, квітні та листопаді додавався Коростень. У грудні центром такого осередку виявився Овруч. У Карпатському регіоні на Івано-Франківщині, Закарпатті та Чернівецькій області чітко виокремлюється центр осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом у кожній з областей, який не змінюється протягом досліджуваних місяців, проте порядок станцій згідно з кількістю днів із сніговим покривом може дещо змінюватись в окремі з досліджуваних місяців, особливо у місяці перехідних сезонів.

У північних областях країни (Київщина, Чернігівщина, Сумщина) осередки найбільшої кількості днів із сніговим покривом мають дещо свої особливості. Так, у Київській області спостерігається досить нестійкий осередок найбільшої кількості днів із сніговим покривом, проте найбільш часто, окрім березня, серед центрів виділяється метеостанції Київ та Фастів. Крім того у досліджувані місяці дещо змінюється порядок станцій, які подано у порядку від найбільшої кількості днів із сніговим покривом до найменшої. На Чернігівщині на відміну від Київщини навпаки спостерігається більш чітко виражений центр найбільшої кількості днів із сніговим покривом у Покошичах протягом досліджуваних місяців. Також помічено, що в структурі цього осередку досить часто, за виключенням жовтня, особливим чином фігурує метеостанція Семенівка. Ця станція у окремих місяцях (листопад, грудень) входить до центру такого осередку. У Сумській області у досліджуваних місяцях найбільш часто центром осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом, за виключенням листопада, виявився Хутір Михайлівський (колишня Дружба). Крім того метеостанція Суми у січні, та лютому входила до центру осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом. Встановлено, що за кількістю днів із сніговим покривом Глухів, Суми та Конотоп найбільш часто виділяються у досліджувані місяці в осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом в області.

У центральних областях України на Черкащині, Кіровоградщині, Полтавщині та Дніпропетровщині центри осередків найбільшої кількості днів із сніговим покривом здебільшого змінюються по досліджуваних місяцях, а також дещо змінюється і внутрішній склад таких осередків. Найбільш стабільними центрами таких осередків були Вінниця (Вінницька область) та Гадяч (Полтавщина). Крім того в цих областях спостерігався досить стабільних склад таких осередків. Так, на Вінничині, найчастіше найбільша кількість днів із сніговим покривом спостерігається в районі Хмільника та Білопілля, а на Полтавщині в районі Лубен та Веселого Подолу, іноді Полтави. На Дніпропетровщині найбільш стабільним центром осередку з найбільшою кількістю днів із сніговим покривом можна назвати Дніпро. В окремі місяці до цього центру приєнувались Синельнікове, Губиниха та Кривий Ріг. На цих станціях протягом досліджуваних місяців спостерігається значна кількість днів із сніговим покривом порівняно із іншими станціями регіону.

У північно-східному та східному регіонах країни (Сумська, Харківська, Луганська, Донецька області) центри осередків найбільшої кількості днів із сніговим покривом здебільшого змінюються від місяця до місяця, за виключенням Донецької області де майже у всіх досліджуваних місяцях центром осередку було Дебальцеве. Серед станцій де також спостерігалось найбільша кількість днів із сніговим покривом можна виділити Бахмут, Донецьк, Покровськ, Амвросіївку. На Луганщині найчастіше центром такого осередку була Дар'ївка. Крім того серед станцій на яких була найбільша кількість днів із сніговим покривом можна назвати Луганськ, Сватове та Троїцьке. На Харківщині центр осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом змінюється протягом досліджуваних місяців проте частіше він знаходився у Великому Бурлуці, а у окремі місяці у Коломаку або Богодухові. З інших станцій, де спостерігалась більша кількість днів із сніговим покривом можна назвати Золочів, Харків, Слобожанське.

На півдні України (Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька області та АР Крим) у місяці холодного періоду року здебільшого центри осередків найбільшої кількості днів із сніговим покривом досить стійкі за виключенням Одеської області, тільки у місяці перехідних сезонів року центри таких осередків можуть змінюватись. Так, на Одещині найбільш часто Любашівка є основним центром осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом (березень, квітень та жовтень – грудень), проте у січні та лютому центром такого осередку є відповідно Білгород-Дністровський та Роздільна. На Миколаївщині найбільш часто центром осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом був Первомайськ.

Проте в низці місяців до нього при єднуються Баштанка та Вознесенськ. На Херсонщині основним центром осередку днів із сніговим покривом є Велика Олександрівка, проте у жовтні таким центром є Асканія Нова. Досить часто до центру у Великій Олександрівці приєднуються Баштанка, Вознесенськ, Нижні Сірогози та Миколаїв. На Запоріжжі найбільш часто центрами такого осередку були Гуляй Поле та Запоріжжя. У березні та квітні до Гуляй Поля приєднується Пришиб. До основному осередку також досить часто приєднуються Запоріжжя, Кирилівка, Мелітополь. В АР Крим основний та стійкий центр осередку днів із сніговим покривом є Ай-Петрі до якого приєднується Ангарський перевал. Дуже часто у цьому осередку виділяються Білогірськ та Сімферополь.

2. 2001 – 2010 рр.

Результати порівняння особливостей просторово-часового розташування та особливостей складу осередків найбільшої кількості днів із сніговим покривом на території України протягом 2001 – 2010 рр. відносно 1991 – 2000 рр. подано у таблиці 1 (б). На території північно-західного та західного регіону країни (Волинь, Житомирська, Рівненська, Львівська, Хмельницька, Тернопільська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька області) здебільшого наявні доволі стійкі центри осередків кількості днів із сніговим покривом, що є схожим з першим десятиріччям (1991 – 2000 рр.). Проте треба зазначити, що на відміну від нього існують певні відмінності у структурі осередків. На Волині основним центром осередку по досліджуваних місяцях виявились Маневичі та в окремих місяцях (квітень, жовтень) додався Любешів. Найбільш часто в основний осередок за кількістю днів із сніговим покривом додавались Володимир, Світязь, Луцьк, Ковель. На Рівненщині так само як і у 1991 – 2000 рр. основним центром такого осередку здебільшого було Рівне, проте у квітні та жовтні центрами осередку днів із сніговим покривом були відповідно Дубно та Сарни. На Львівщині основним центром осередку днів із сніговим покривом були Славсько та Турка. При чому Славсько як центр осередку на відміну від 1991 – 2000 р. більш повторювалось протягом із січня по березень. В основний осередок здебільшого входили Львів, Рава-Руська, Дрогобич, Броди. На Хмельниччині центр осередку кількості днів із сніговим покривом, як і у 1991-2000 рр. здебільшого знаходився у Хмельницькому. За кількістю днів із сніговим покривом також виділяються: Ямполь, Шепетівка, Нова Ушиця. На Івано-Франківщині по досліджуваних місяцях чітко виділявся центр такого осередку у Пожежевській. До основного центру частіше всього належали Яремче, Долина та Івано-Франківськ. На Закарпатті так само як у 1991 – 2000 рр.

центр такого осередку знаходився на Плаю. До основного осередку також належали Нижні Ворота, Нижній Студени й Міжгір'я та Рахів. Стійкий центр осередку кількості днів із сніговим покривом був також у Чернівецькій області у Селятині. Серед інших станцій які виділяються за кількістю днів із сніговим покривом треба назвати у першу чергу Чернівці та також Новодністровськ. На території Житомирської області центр осередку кількості днів із сніговим покривом по окремим з досліджуваних місяців не стійкий, а переміщується від Звягеля (колишній Новоград-Волинський) до Коростеня та Овруча. До основного осередку також можна віднести Житомир, Коростень, Овруч.

У північному регіоні (Київщина, Чернігівщина, Сумщина) на Київщині по окремих досліджуваних місяцях не встановлено чітко вираженого центру осередку кількості днів із сніговим покривом. Проте серед таких центрів в окремі місці можна назвати Пісківку (колишній Тетерів), Київ, Чорнобиль, Фастів, Вишгород, Яготин, Миронівку. Схожа ситуація спостерігалась і протягом 1991-2000 рр. У Чернігівській області як і у 1991 – 2000 рр. центр осередку кількості днів із сніговим покривом знаходився у Покошичах (Придеснянська воднобаланова). У жовтні та листопаді центр такого осередку розширюється відповідно за рахунок Семенівки та Сновська (колишній Щорс) у жовтні та Семенівки у листопаді. На Сумщині основним центром осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом по досліджуваних місяцях здебільшого є Хутір Михайлівський (колишня Дружба). Крім того у жовтні центр такого осередку дещо ризширився за рахнок Глухова та Сум. Основна частина такого осередку складається із Сум, Глухова та Конотопа.

На північному сході України (Харківщина, Луганщина, Донеччина, Запоріжжя) у Донецькому регіоні (Луганська та Донецька області) дещо змінились центри таких осередків на відміну від попереднього десятиріччя. Так, на Луганщині у лютому та березні 2001 – 2011 рр. центром осередку кількості днів із сінговим покривом виявилось Сватове замість Дар'ївки, а на Донеччині у листопаді Бахмут замість Дебальцевого. У структурі цих осередків здебільшого багато спільного зі структурою попереднього десятиріччя, окрім Біловодська на Луганщині, який був дещо більш помітнішим у періоді 1991 – 2000 рр. На Сумщині відносно стабільно (за виключенням грудня) центр такого осередку знаходився у Хуторі Михайлівському. У жовтні центр осередку дещо розширився за рахунок Глухова та Сум. До основног осередку можна віднести Конотоп та Ромни, а у листопаді та грудні Лебедин. На території Харківської області найбільш часто центром осередку кількості днів із сніговим покривом був Великий Бурлук, що є подібним до періоду 1991 – 2000 рр., проте на відміну від

того періоду такий центр розширювався за рахунок Харкова та Коломаку. В його структурі за кількістю днів із сніговим покривом додатково можна виділити Богодухів, Куп'янськ та Красноград.

У центрі країни (Вінницька, Черкаська, Кіровоградська, Полтавська, Дніпропетровська області) на Вінничині так само як і у 1991 – 2000 рр. основним центром осередку була Вінниця. У жовтні осередок дещо озширився за рахунок Хмільника. Здебільшого в цей осередок входять Білопілля, Жмеринка, Гайсин. На Черкащині на відміну від 1991 – 2000 рр. центр осередку був більш стабільний та знаходився у Жашкові за виключенням жовтня де центр такого осередку знаходився у Золотоноші та Звенигородці. У решту осередку здебільшого входили також Канів, Умань, Чигирин. На Кіровоградщині центр осередку кількості днів із сніговим покривом змінювався від одного досліджуваного місяця до іншого. Серед таких центрів в залежності від місяця були Помічна, Кропивницький, Долинська, Знамянка. В структурі осередку також можна виділити Світловодськ, Новомиргород, Гайворон. У Полтавській області на відміну від 1991-2000 рр. здебільшого центром осередку кількості днів із сніговим покривом є Гадяч. Проте у жовтні центр такого осередку знаходився у Веселому Подолі, а у листопаді у Лубнах. Крім того до основного осередку також відносяться Веселий Поділ, Лубни та Полтава. На Дніпропетровщині на відміну від 1991 – 2000 рр. від місяця до місяця центр осередку дещо змінюється на відміну від 1991 – 2000 рр., коли центром осередку здебільшого був Дніпро за винятком квітня та жовтня. У цьому десятиріччі Дніпро є центром тільки у січні, листопаді та грудні. У решті місяців центрами такого осередку були Губиниха, Чаплине, Синельникове. Також до основного осередку можна віднести Кривий Ріг, Комісарівку та Павлоград.

У південному регіоні України на Одещині центр осередку кількості днів із сніговим покривом був більш стійкий на відміну від 1991 – 2000 рр. та знаходився здебільшого у Любашівці особливо у зимові місяці. У квітні та жовтні центрами осередків були відповідно Одеса та Сарата з Ізмаїлом. За кількістю днів із сніговим покривом також входили здебільшого Затишся та Роздільна. У Миколаївській області подібно до попереднього десятиріччя 1991 – 2000 рр. центром такого осередку виявився Первомайськ, і тільки у квітні Миколаїв. До осередку за кількістю днів із сніговим покривом входять здебільшого Баштанка, Вознесенськ та Миколаїв. На Херсонщині так само як і у 1991 – 2000 рр. основним центром такого осередку була Велика Олександрівка, за виключенням жовтня, коли центром були Нижні Сірогози та Асканія Нова. До основного осередку здебільшого відносять Нижні Сірогози, Нову Каховку, Генічеськ.

На Запоріжжі на відміну від 1991 – 2000 рр. центром такого осередку виявилось Запоріжжя і тільки у листопаді Гуляй Поле. До основного осередку за кількістю днів із сніговим покривом здебільшого можна також віднести Мелітополь, Кирилівку, Пришиб. У АР Крим як і у 1991 – 2020 рр. основними центрами осередку кількості днів із сніговим покривом є Ай-Петрі та Ангарський перевал. Серед інших станцій які виділяються за кількістю днів із сніговим покривом у цьому регіоні можна назвати Сімферополь, Білогірськ, Клепінене.

3. Період 2011 – 2020 рр.

Таблиця 1 (в) відображає склад осередків найбільшої кількості днів із сніговим покривом по регіонах України у місяці холодного та перехідних сезонів року протягом 2011-2020 рр. На північному заході та заході країни у десятиріччі 2011-2020 рр. в окремих областях як наприклад на Волині на відміну від попереднього десятиріччя центр осередку кількості днів із сніговим покривом переміщувався по станціях від місяця до місяця. Здебільшого він був у Маневичах, але у лютому, був у Луцьку, а у квітні та жовтні та листопаді центр відповідно розширювався за рахунок Володимира (колишній Володимир-Волинський), за рахунок Любешова, Свіязя та Ковеля у жовтні, а також за рахунок Любешова у листопаді. На Рівненщині так само як і у попередньому десятиріччі центр такого осередку знаходився у Рівному за виключенням жовтня, коли центром були Сарни. До основного осередку також належали Сарни та Дубно. На Львівщині центром осередку кількості днів із сніговим покривом здебільшого була Турка, а у лютому Славсько. До основного центру можна віднести Львів, Дрогобич, Броди, Рава-Руську, Кам'янку Бузьку. На Хмельниччині центром такого осередку здебільшого був Хмельницький. Проте на відміну від 2001-2010 рр. досить часто центр такого осередку розширюється за рахунок Шепетівки. Крім того у квітні до центру відносився ще Ямпіль, а у жовтні Нова Ушиця. До основного осередку крім вищезгаданих станцій також відносився Кам'янець-Подільський. У Тернопільській області у досліджуваних місяцях центром осередку кількості днів із сніговим покривом здебільшого був Тернопіль, проте у листопаді та грудні цей центр відповідно розширювався за рахунок Чорткова та Бережан. В окремі місяці до такого осередку за кількістю днів із сніговим покривом можна віднести Кременець. На Івано-Франківщині так само як і у попередні десятиріччя центром осередку кількості днів із сніговим покривом є Пожежевська. До такого осередку за кількістю днів із сніговим покривом можна віднести Яремче, Долину та Івано-Франківськ. Аналогічно теж саме можна сказати і про Закарпатську та Чернівецьку

Осередки найбільшої кількості днів із сніговим покривом по місяцях холодного та перехідних сезонів року протягом окремих десятиріч періоду 1991-2020 рр. (порядок областей згідно до Метеорологічного щорічника, перелік станцій в осередках подано в порядку від найбільшої кількості днів із сніговим покривом)

Області	I		II		III		IV		X		XI		XII	
	а) 1991-2000 рр.													
Волинська	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,	Маневичі,
	Володимир	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,	Львук,
Рівненська	Льубешів	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,	Льубешів,
	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель	Ковель
Львівська	Рівне, Дубно	Рівне, Дубно	Рівне, Сарни,	Рівне, Дубно	Рівне, Дубно,									
	Сарни	Сарни	Дубно	Сарни	Сарни, Рівне,									
Хмельницька	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,	Турка, Славське,
	Львів	Львів, Дрогобич, Броди	Львів, Броди, Дрогобич											
Тернопільська	Хмельницький, Ямпіль, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Шепетівка, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Шепетівка, Ямпіль, Нова Ушиця											
	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Чортків, Бережани
Івано-Франківська	Долина, Івано-Франківськ	Долина, Яремче, Івано-Франківськ	Долина, Яремче, Івано-Франківськ	Долина, Яремче, Коломия	Долина, Яремче, Івано-Франківськ									
	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ	Жарче, Івано-Франківськ

Продовження таблиці 1

Закарпатська	Плаї, Нижні Ворота, Міжгір'я, Рахів	Плаї, Міжгір'я, Рахів, Великий Березний, Нижні Ворота	Плаї, Міжгір'я, Нижні Ворота, Нижній Студений, Рахів	Плаї, Нижній Студений, Міжгір'я, Рахів	Плаї, Нижній Студений, Міжгір'я, Рахів	Плаї, Нижні Ворота, Міжгір'я, Рахів	Плаї, Нижній Студений, Міжгір'я, Рахів	Плаї, Нижні Ворота, Міжгір'я, Рахів	Плаї, Нижні Ворота, Міжгір'я, Рахів
Чернівецька	Селятин, Новодністровськ, Чернівці	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ
Чернігівська	Покошичі, Семенівка, Прилуки, Сновськ	Покошичі, Семенівка, Прилуки, Сновськ, Чернігів	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Остер	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Остер	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Остер	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Остер	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Остер	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Остер	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Остер
Житомирська	Звягель, Овруч, Коростень, Житомир	Звягель, Овруч, Житомир, Олевськ	Звягель, Олевськ, Житомир	Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир	Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир	Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир	Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир	Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир	Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир
Київська	Київ, Фаєтів, Пісківка, Чорнобиль, Яготин, Миронівка	Київ, Пісківка, Фаєтів, Чорнобиль, Яготин, Миронівка	Пісківка, Чорнобиль, Миронівка, Київ, Бориспіль, Барішівка, Фаєтів	Яготин, Фаєтів, Пісківка, Київ, Бориспіль	Яготин, Фаєтів, Пісківка, Київ, Бориспіль, Миронівка				
Черкаська	Умань, Жашків, Сміла Черкаси, Золотоноша, Звенигородка	Жашків, Золотоноша, Чигирин, Сміла	Жашків, Черкаси, Чигирин, Золотоноша, Сміла	Жашків, Черкаси, Золотоноша, Чигирин	Жашків, Умань, Звенигородка, Сміла, Золотоноша				
Вінницька	Вінниця, Хмельник, Гайсин, Білопілля, Жмеринка	Вінниця, Білопілля, Хмельник, Гайсин, Жмеринка	Вінниця, Білопілля, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілля, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілля, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілля, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілля, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілля, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Хмельник, Жмеринка, Білопілля, Хмельник, Жмеринка, Гайсин

Продовження таблиці 1

Кіровоградська	Помічна, Знам'янка, Світловодськ, Новомиргород, Долинська	Знам'янка, Новомиргород, Світловодськ, Кропивницький, Помічна, Світловодськ	Знам'янка, Новомиргород, Кропивницький, Світловодськ, Помічна	Знам'янка, Помічна, Світловодськ, Гайворон	Гайворон, Новомиргород, Знам'янка, Кропивницький, Помічна	Кропивницький, Новомиргород, род. Помічна, Знам'янка, Світловодськ
Одеська	Білгород-Дні- стронський, Любашівка, Роздільна, Затишся	Роздільна, Любашівка, Затишся	Любашівка, Роздільна, Заги- шня, Одеса	Роздільна, Любашівка	Любашівка, Роздільна, Заги- шня, Одеса, Болград	Любашівка, Роздільна, Заги- шня, Одеса, Болград
Миколаївська	Первомайськ, Миколаїв, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв Очаків	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	Миколаїв, Баштанка, Очаків, Первомайськ	–	Первомайськ, Баштанка, Миколаїв, Вознесенськ, Миколаїв	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв
Херсонська	Велика Олек- сандрівка, Херсон, Нова Херсон, Нова Каховка, Нижні Сірогози	Велика Олек- сандрівка, Нижні Сірогози, Нова Каховка	Велика Олек- сандрівка, Асканія Нова, Херсон, Асканія Нова	Асканія Нова, Нижні Сірогози, Асканія Нова, Херсон, Бехтери	Велика Олек- сандрівка, Нижні Сірогози, Асканія Нова, Херсон, Бехтери	Велика Олек- сандрівка, Нижні Сірогози, Асканія Нова, Генічеськ, Стрілкове
Сумська	Хутір Михай- лівський, Суми, Ромни, Глухів, Конотоп, Лебедин	Хутір Михай- лівський, Суми, Глухів, Суми, Ромни, Лебедин	Хутір Михай- лівський, Суми, Ромни, Глухів, Конотоп	Хутір Михай- лівський, Конотоп, Суми, Лебедин, Глухів	Суми, Хутір Михайлів- ський, Лебедин, Конотоп, Ромни, Глухів	Хутір Михай- лівський, Суми, Лебедин, Ромни, Глухів, Конотоп
Полтавська	Галяч, Лубни, Полтава, Весе- лий Поділ, Полтава	Галяч, Лубни, Полтава, Кобеляки	Лубни, Галяч, Полтава, Весе- лий Поділ	Лубни, Галяч, Полтава, Весе- лий Поділ	Галяч, Лубни, Веселий Поділ, Полтава	Галяч, Лубни, Веселий Поділ, Полтава

Продовження таблиці 1

Харківська	Харків, Коломак, Золочів, Богодухів	Великий Бурдук, Богодухів, Харків, Коломак	Богодухів, Великий Бурдук, Коломак, Слобожанське, Ізюм, Харків	Великий Бурдук, Коломак, Богодухів, Золочів, Харків	Великий Бурдук, Золочів, Коломак, Богодухів, Куп'янськ, Слобожанське	Великий Бурдук, Коломак, Богодухів, Харків, Слобожанське	Коломак, Харків, Богодухів, Золочів, Великий Бурдук, Слобожанське
Луганська	Дар'ївка, Луганськ, Сватове, Троїцьке	Дар'ївка, Сватове, Луганськ, Троїцьке	Дар'ївка, Сватове, Троїцьке, Луганськ	Троїцьке, Дар'ївка, Сватове, Біловодськ	Дар'ївка, Луганськ, Сватове, Біловодськ	Луганськ, Дар'ївка, Сватове, Троїцьке	Дар'ївка, Луганськ, Сватове, Біловодськ, Троїцьке
Донецька	Дебальцеве, Донецьк, Амвросіївка, Бахмут	Покровськ, Дебальцеве, Амвросіївка, Волноваха	Дебальцеве, Амвросіївка, Волноваха, Донецьк, Бахмут	Дебальцеве, Покровськ, Волноваха, Амвросіївка	Дебальцеве, Бахмут, Донецьк, Амвросіївка, Покровськ	Дебальцеве, Бахмут, Донецьк, Покровськ, Амвросіївка	Дебальцеве, Бахмут, Покровськ, Донецьк, Амвросіївка, Амвросіївка, Волноваха
Дніпропетровська	Дніпро, Синельникове, Кривий Ріг, Губиниха	Дніпро, Синельникове, Комісарівка, Губиниха, Чаплине, Кривий Ріг	Дніпро, Губиниха, Комісарівка, Кривий Ріг, Синельникове, Чаплине	Синельникове, Дніпро, Кривий Ріг, Чаплине, Лошкарівка, Комісарівка	Синельникове, Дніпро, Губиниха, Кривий Ріг, Павлоград, Комісарівка	Дніпро, Синельникове, Чаплине, Кривий Ріг, Губиниха	Дніпро, Кривий Ріг, Комісарівка, Губиниха, Синельникове, Чаплине
Запорізька	Гуляй Поле, Запоріжжя, Кирилівка, Ботсьве	Запоріжжя, Гуляй Поле, Кирилівка, Пришиб	Запоріжжя, Кирилівка, Гуляй Поле, Пришиб	Гуляй Поле, Пришиб, Кирилівка	Гуляй Поле, Пришиб, Кирилівка, Мелітополь, Бердянськ, Ботсьве	Гуляй Поле, Запоріжжя, Кирилівка, Ботсьве, Мелітополь, Пришиб	Запоріжжя, Гуляй Поле, Кирилівка, Пришиб, Мелітополь
АР Крим	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь, Клепінене	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Білогірськ	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Білогірськ	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Клепінене	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Клепінене	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Клепінене, Сімферополь

Продовження таблиці 1

Чернігівська	Покошичі, Семєнівка, Сновськ, Ніжин	Покошичі, Семєнівка, Прилуки, Ніжин,	Покошичі, Семєнівка, Чернігів, Прилуки	Покошичі, Ніжин, Чернігів, Прилуки	Сновськ, Покошичі, Семєнівка, Ніжин, Остер	Покошичі, Семєнівка, Сновськ, Ніжин., Прилуки	Покошичі, Семєнівка, Сновськ, Прилуки, Остер
Житомирська	Звягель, Овруч, Житомир, Коростень	Овруч, Звягель, Житомир, Олевськ	Овруч, Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир	Овруч, Коростень, Олевськ, Житомир, Звягель	Коростень, Звягель, Житомир, Олевськ	Овруч, Звягель, Коростень, Олевськ, Житомир	Звягель, Овруч, Житомир, Коростень, Олевськ
Київська	Пісківка, Фастів, Київ, Чорнобиль, Яготин	Київ, Чорнобиль, Фастів,	Чорнобиль, Пісківка, Київ, Фастів, Яготин	Фастів, Київ, Чорнобиль, Пісківка	Вишгород, Київ, Яготин, Миронівка, Миронівка, Пісківка,	Пісківка, Київ, Чорнобиль, Фастів, Миронівка	Фастів, Пісківка, Київ, Чорнобиль, Яготин
Черкаська	Жашків, Звенигородка, Золотоноша, Умань	Жашків, Золотоноша, Канів, Черкаси, Умань	Жашків, Умань, Звенигородка, Золотоноша, Чигирин	Жашків, Канів, Умань	Золотоноша, Звенигородка, Черкаси, Жашків, Сміла	Жашків, Умань, Звенигородка, Чигирин, Сміла	Жашків, Сміла, Звенигородка, Умань, Золотоноша
Вінницька	Вінниця, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Хмельник, Білопілья, Жмеринка	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілья, Жмеринка, Хмельник	Вінниця, Хмельник, Жмеринка, Білопілья, Гаїсин	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка, Гаїсин	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка, Гаїсин
Кіровоградська	Помічна, Знам'янка, Кропивницький, Помічна, Новомиргород, Світловодськ, Долинська	Кропивницький, Помічна, Новомиргород, Світловодськ, Долинська	Кропивницький, Знам'янка, Світловодськ, Новомиргород	Долинська, Світловодськ, Знам'янка, Кропивницький	Знам'янка, Кропивницький, Світловодськ, Новомиргород	Знам'янка, Помічна, Кропивницький, Новомиргород, Знам'янка, Долинська	Кропивницький, Помічна, Новомиргород, Знам'янка, Долинська
Одеська	Любашівка, Затишша, Роздільна	Любашівка, Затишша, Роздільна, Сарата	Любашівка, Затишша, Роздільна, Одеса	Одеса, Любашівка, Затишша, Роздільна	Сарата, Ізмаїл	Любашівка, Роздільна, Затишша, Ізмаїл	Любашівка, Роздільна, Затишша, Ізмаїл
Миколаївська	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	Первомайськ, Вознесенськ, Баштанка, Миколаїв	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	-	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв

Продовження таблиці 1

Херсонська	Велика Олександрівка, Генчеськ, Асканія Нова, Херсон	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Нова Каховка, Асканія Нова, Херсон	Велика Олександрівка, Херсон, Бехтери	Велика Олександрівка, Херсон, Бехтери	Нижні Сірогози, Асканія Нова	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Асканія Нова, Бехтери	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Асканія Нова, Бехтери
Сумська	Хутір Михайлівський, Михайлівський, Суми, Глухів, Конотоп, Ромни	Хутір Михайлівський, Суми, Ромни, Конотоп, Глухів	Хутір Михайлівський, Глухів, Суми, Ромни	Хутір Михайлівський, Глухів, Суми, Ромни	Хутір Михайлівський, Глухів, Суми, Ромни, Конотоп	Хутір Михайлівський, Глухів, Конотоп, Суми, Ромни	Суми, Хутір Михайлівський, Михайлівський, Глухів, Конотоп, Ромни
Полтавська	Гадяч, Лубни, Полтава, Веселий Поділ, Полтава	Гадяч, Лубни, Полтава, Веселий Поділ	Гадяч, Лубни, Полтава, Веселий Поділ	Гадяч, Лубни, Полтава, Веселий Поділ	Гадяч, Лубни, Полтава	Гадяч, Лубни, Веселий Поділ, Полтава	Гадяч, Лубни, Веселий Поділ, Полтава
Харківська	Великий Бурлук, Харків, Богодухів, Куп'янськ, Слобожанське, Ізюм	Великий Бурлук, Богодухів, Коломак, Харків, Великий Бурлук, Куп'янськ, Ізюм	Богодухів, Великий Бурлук, Коломак, Лозова, Золочів Харків, Красноград	Богодухів, Великий Бурлук, Коломак, Лозова, Золочів Харків, Красноград	Харків, Куп'янськ, Ізюм, Богодухів	Великий Бурлук, Коломак, Богодухів, Харків, Красноград, Слобожанське	Великий Бурлук, Коломак, Куп'янськ, Богодухів, Слобожанське, Ізюм
Луганська	Дар'ївка, Сватове, Луганськ, Троїцьке	Сватове, Троїцьке, Дар'ївка, Луганськ	Дар'ївка, Троїцьке, Біловодськ, Троїцьке	Дар'ївка, Троїцьке, Біловодськ, Луганськ	Дар'ївка, Луганськ, Сватове, Троїцьке	Дар'ївка, Сватове, Луганськ, Троїцьке	Дар'ївка, Сватове, Луганськ, Троїцьке
Донецька	Дебальцеве, Покровськ, Донецьк, Амвросіївка	Дебальцеве, Донецьк, Амвросіївка, Покровськ, Волноваха	Донецьк, Бахмут, Дебальцеве, Покровськ, Волноваха	Донецьк, Бахмут, Дебальцеве, Амвросіївка, Покровськ	Дебальцеве, Амвросіївка, Донецьк, Бахмут, Покровськ	Бахмут, Дебальцеве, Донецьк, Амвросіївка, Покровськ	Дебальцеве, Покровськ, Донецьк, Амвросіївка, Бахмут
Дніпропетровська	Дніпро, Чаплине, Губиниха, Кривий Ріг, Синельникове	Чаплине, Дніпро, Губиниха, Комісарівка, Кривий Ріг	Чаплине, Синельникове, Губиниха, Дніпро, Комісарівка, Кривий Ріг	Чаплине, Комісарівка, Кривий Ріг, Дніпро, Чаплине, Нікополь	Чаплине, Комісарівка, Кривий Ріг, Дніпро, Чаплине, Нікополь	Дніпро, Чаплине, Чаплине, Губиниха, Кривий Ріг, Синельникове, Комісарівка	Дніпро, Чаплине, Губиниха, Синельникове, Кривий Ріг
Запорізька	Запоріжжя, Гуляй Поле, Мелітополь, Пришиб	Запоріжжя, Кирилівка, Гуляй Поле, Пришиб	Запоріжжя, Кирилівка, Гуляй Поле, Пришиб	Запоріжжя, Кирилівка, Гуляй Поле, Пришиб	Запоріжжя, Кирилівка, Гуляй Поле, Пришиб	Запоріжжя, Гуляй Поле, Кирилівка, Пришиб, Запоріжжя	Запоріжжя, Гуляй Поле, Кирилівка, Пришиб, Мелітополь

Продовження таблиці 1

АР Крим	I		II		III		IV		X		XI		XII	
	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Джанкой, Клепінене, Білогірськ	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Білопілля, Клепінене	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Білопілля, Клепінене	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь, Поштове	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь	в) 2011-2020 рр.*		Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Поштове	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь, Сімферополь,	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь, Поштове	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь, Сімферополь,	
Області														
Волинська	Луцьк, Любешів, Маневичі, Ковель, Володимир	Маневичі, Володимир, Луцьк	Маневичі, Луцьк, Володимир, Ковель, Любешів	Маневичі, Любешів, Маневичі, Любешів, Світязь, Луцьк	Маневичі, Любешів, Маневичі, Любешів, Світязь, Луцьк	Маневичі, Любешів, Маневичі, Любешів, Світязь, Ковель, Володимир, Луцьк	Володимир, Маневичі, Любешів, Світязь, Луцьк	Володимир, Маневичі, Любешів, Світязь, Ковель, Володимир, Луцьк	Маневичі, Любешів, Світязь, Ковель, Володимир, Луцьк	Маневичі, Любешів, Світязь, Володимир, Луцьк	Маневичі, Любешів, Світязь, Володимир, Луцьк	Маневичі, Любешів, Світязь, Володимир, Луцьк	Маневичі, Володимир, Любешів, Луцьк, Світязь	
Рівненська	Рівне, Дубно, Сарни	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни	Рівне, Сарни, Дубно	Сарни, Рівне, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	Рівне, Сарни, Дубно	
Львівська	Турка, Львів, Славське, Дрогобич, Рава-Руська	Славське, Турка, Львів, Броди, Рава-Руська	Турка, Славське, Львів, Броди, Рава-Руська, Дрогобич	Турка, Рава-Руська, Славське, Броди, Дрогобич	Турка, Рава-Руська, Славське, Броди, Дрогобич	Турка, Славське, Львів, Броди, Рава-Руська, Дрогобич	Турка, Рава-Руська, Славське, Броди, Дрогобич	Турка, Рава-Руська, Славське, Броди, Дрогобич	Турка, Стрий, Дрогобич, Славське, Рава-Руська	Львів, Турка, Славське, Стрий, Дрогобич, Рава-Руська	Львів, Турка, Славське, Стрий, Дрогобич, Рава-Руська	Львів, Турка, Славське, Стрий, Дрогобич, Броди	Турка, Львів, Рава-Руська, Дрогобич, Броди	
Хмельницька	Хмельницький, Шепетівка, Ямпіль, Нова Ушиця	Хмельницький, Ямпіль, Нова Ушиця	Хмельницький, Ямпіль, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Нова Ушиця	Хмельницький, Ямпіль, Нова Ушиця	Хмельницький, Ямпіль, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Шепетівка, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Шепетівка, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Шепетівка, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Шепетівка, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	Хмельницький, Ямпіль, Шепетівка, Нова Ушиця, Кам'янець-Подільський	
Тернопільська	Тернопіль, Чортків, Бережани	Тернопіль, Кременець, Бережани	Тернопіль, Чортків, Кременець, Бережани	Тернопіль, Кременець, Чортків	Тернопіль, Кременець, Чортків	Тернопіль, Кременець, Чортків	Тернопіль, Кременець, Чортків	Тернопіль, Кременець, Чортків	Чортків, Тернопіль, Бережани	Чортків, Тернопіль, Бережани, Кременець	Чортків, Тернопіль, Бережани, Кременець	Бережани, Тернопіль, Чортків, Кременець	Бережани, Тернопіль, Чортків, Кременець	
Івано-Франківська	Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Коломия, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	Пожежевська, Яремче, Долина, Івано-Франківськ	

Продовження таблиці 1

Закарпатська	Плай, Рахів, Нижні Ворота, Нижній Студенний, Міжгір'я	Плай, Нижній Студенний, Рахів, Нижні Ворота, Міжгір'я	Плай, Нижній студенний, Нижні Ворота, Міжгір'я	Плай, Нижній Студенний, Міжгір'я, Рахів	Плай, Нижні Ворота, Міжгір'я, Рахів	Плай, Нижній Студенний, Міжгір'я, Рахів	Плай, Нижні Ворота, Міжгір'я, Рахів
Чернівецька	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ	Селятин, Чернівці, Новодністровськ
Чернігівська	Покошичі, Семенівка, Сновськ, Прилуки, Чернігів	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Сновськ, Прилуки	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Сновськ, Прилуки	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Сновськ, Прилуки	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Сновськ, Прилуки	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Сновськ, Прилуки	Покошичі, Семенівка, Чернігів, Сновськ, Прилуки
Житомирська	Звягель, Овруч, Коростень, Житомир	Житомир, Звягель, Овруч, Коростень	Овруч, Звягель, Коростень, Житомир	Овруч, Звягель, Коростень, Житомир	Овруч, Звягель, Коростень, Житомир	Овруч, Звягель, Коростень, Житомир	Овруч, Звягель, Коростень, Житомир
Київська	Чернобиль, Пісківка, Київ, Яготин, Миронівка	Чернобиль, Пісківка, Київ, Вишгород, Бориспіль, Фастів	Чернобиль, Пісківка, Київ, Вишгород, Київ, Фастів	Чернобиль, Пісківка, Київ, Яготин, Фастів	Чернобиль, Пісківка, Київ, Яготин, Фастів	Чернобиль, Пісківка, Київ, Яготин, Фастів	Чернобиль, Пісківка, Київ, Яготин, Фастів
Черкаська	Сміла, Звенигородка, Золотоноша, Умань	Жашків, Золотоноша, Звенигородка, Канів	Жашків, Звенигородка, Золотоноша, Канів	Жашків, Звенигородка, Золотоноша, Канів	Жашків, Звенигородка, Золотоноша, Канів	Жашків, Звенигородка, Золотоноша, Канів	Жашків, Звенигородка, Золотоноша, Канів
Вінницька	Вінниця, Хмельник, Білопілья, Гайсин	Білопілья, Вінниця, Жмеринка, Хмельник	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка	Вінниця, Білопілья, Хмельник, Жмеринка

Продовження таблиці 1

Кіровоградська	Кропивницький, Помічна, Знам'янка, Світловодськ, Новомиргород, Гайворон	Новомиргород, Кропивницький, Знам'янка, Помічна, Світловодськ, Гайворон	Знамянка, Кропивницький, Світловодськ, Помічна, Новомиргород	Долинська, Гайворон, Знам'янка, Кропивницький, Помічна.	Помічна, Гайворон, Кропивницький	Кропивницький, Знам'янка, Помічна, Гайворон, Новомиргород	Кропивницький, Зтам'янка, Помічна, Новомиргород, Світловодськ, Долинська
Одеська	Любашівка, Роздільна, Затишша, Болград	Любашівка, Затишша, Роздільна, Болград	Любашівка, Затишша, Роздільна, Сербка	Любашівка, Затишша, Роздільна, Сербка	Любашівка	Любашівка, Затишша, Роздільна, Одеса	Любашівка, Затишша, Роздільна, Болград
Миколаївська	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	Первомайськ, Вознесенськ, Баштанка, Миколаїв	Первомайськ, Вознесенськ	Первомайськ	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв	Первомайськ, Баштанка, Вознесенськ, Миколаїв
Херсонська	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Нова Каховка, Асканія Нова	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Херсон, Бехтери, Нова Каховка	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Нова Каховка, Асканія Нова	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Нова Каховка, Асканія Нова	-	Асканія Нова, Нижні Сірогози, Генічеськ, Велика Олександрівка, Нова Каховка	Велика Олександрівка, Нижні Сірогози, Генічеськ, Велика Олександрівка, Нова Каховка
Сумська	Хутір Михайлівський, Глухів, Суми, Конотоп, Лебедин	Хутір Михайлівський, Глухів, Суми, Конотоп, Ромни	Хутір Михайлівський, Глухів, Суми, Конотоп, Ромни	Хутір Михайлівський, Конотоп, Глухів, Ромни, Суми	Хутір Михайлівський, Конотоп, Суми, Глухів, Лебедин	Хутір Михайлівський, Суми, Глухів, Конотоп, Ромни	Хутір Михайлівський, Конотоп, Глухів, Суми, Ромни
Полтавська	Гадяч, Гадяч, Полтава, Веселий Поділ	Гадяч, Лубни, Полтава, Веселий Поділ	Гадяч, Лубни, Полтава, Веселий Поділ	Гадяч, Полтава, Лубни	Гадяч, Лубни, Полтава	Гадяч, Полтава, Веселий Поділ, Лубни	Гадяч, Лубни, Полтава, Веселий Поділ, Кобеляки
Харківська	Богодухів, Великий Бурлук, Коломак, Ізюм, Харків	Великий Бурлук, Богодухів, Харків, Коломак, Ізюм, Золочів	Великий Бурлук, Богодухів, Коломак, Харків, Красноград, Золочів	Великий Бурлук, Богодухів, Коломак, Харків, Золочів	Коломак, Золочів, Богодухів, Великий Бурлук, Куп'янськ, Красноград	Великий Бурлук, Богодухів, Ізюм, Куп'янськ, Коломак, Золочів	Богодухів, Коломак, Великий Бурлук, Харків, Куп'янськ, Красноград

Продовження таблиці 1

Луганська	Троїцьке, Сватове, Біловодськ, Дар'ївка, Новопсков	Троїцьке, Сватове, Біловодськ, Новопсков	Новопсков, Троїцьке, Біловодськ, Сватове, Дар'ївка	Троїцьке, Сватове, Біловодськ	Троїцьке, Новопсков, Сватове	Сватове, Дар'ївка, Новопсков, Троїцьке, Біловодськ	Сватове, Троїцьке, Біловодськ, Дар'ївка
Донецька	Дебальцеве, Покровськ, Амвросіївка, Волноваха	Волноваха, Бахмут, Покровськ, Маріуполь	Бахмут, Покровськ, Волноваха, Дебальцеве	Дебальцеве, Покровськ, Волноваха	Дебальцеве, Покровськ, Бахмут	Дебальцеве, Бахмут, Покровськ, Волноваха, Маріуполь	Бахмут, Покровськ, Волноваха, Маріуполь
Дніпропетровська	Чаплине, Дніпро, Синельникове, Губиніха, Павлоград, Кривий Ріг	Чаплине, Губиніха, Дніпро, Синельникове, Комісарівка, Кривий Ріг, Синельникове	Губиніха, Дніпро, Чаплине, Синельникове, Комісарівка, Кривий Ріг, Комісарівка	Губиніха, Дніпро, Синельникове, Комісарівка, Кривий Ріг	Синельникове, Чаплине, Нікополь	Чаплине, Дніпро, Синельникове, Губиніха, Кривий Ріг, Павлоград	Дніпро, Чаплине, Губиніха, Кривий Ріг, Синельникове
Запорізька	Запоріжжя, Гуляй Поле, Кирилівка, Пришиб	Запоріжжя, Кирилівка, Гуляй Поле, Пришиб	Гуляй Поле, Запоріжжя, Пришиб	Запоріжжя, Гуляй Поле, Пришиб, Мелітополь, Бердянськ	Пришиб, Кирилівка	Кирилівка, Гуляй Поле, Запоріжжя, Пришиб, Мелітополь, Запоріжжя	Кирилівка, Гуляй Поле, Запоріжжя, Пришиб, Мелітополь
АР Крим	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Керч, Сімферополь, Білогірськ	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Керч, Сімферополь	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Сімферополь, Білогірськ	Ай-Петрі, Ангарський перевал	Ай-Петрі, Ангарський перевал	Ангарський перевал, Ай-Петрі, Сімферополь, Керч, Білогірськ	Ай-Петрі, Ангарський перевал, Білогірськ, Сімферополь

Примітка. Перенайменування станції згідно наказів УкрГМЦ – Володимир-Волинський нині Володимир, Новоград-Волинський – Звягіль, Кіровоград – Кропивницький, Щорс – Сновськ, Дружба – Хутір Михайлівський, Тетерів – Пісківка, Комсомольське – Слобожанське, Красноармійськ – Покровськ, Артємієвськ – Бахмут

Порядок переліку станцій у колонках перелічено згідно кількості днів із сніговим покритвом. Підкреслено центри осередків. * Для території Донецького регіону (Луганська, Донецька області), а також АР Крим у десятиріччі 2011-2020 рр. наявна лише інформація по 2014 р., внаслідок збройної агресії РФ відносно України та анексії АР Крим.

області де також спостерігається сталість складу таких осередків. Так, на Закарпатті центром такого осередку є Плай, а до його основного складу відносять Нижні Ворота, Нижній Студений, Рахов та Міжгір'я. На Чернівеччині основним центром таких осередків у досліджувані місяці є Селятин, а до його складу відносять Чернівці та Новодністровськ. На Житомирщині у більшості досліджуваних місяців основним центром осередку кількості днів із сніговим покривом був Звягель, а крім того в окремі місяці ще й Овруч (березень, квітень, жовтень, грудень) та Житомир (лютий, жовтень). У жовтні центр осередку охоплював Олевськ, Звягель, Коростень та Житомир.

У північному регіоні (Київщина, Чернігівщина, Сумщина) у Київській області встановлено певну нестійкість центру осередку днів із сніговим покривом, коли він від місяця до місяця дещо переміщувався, хоча за кількістю днів із сніговим покривом частіше спостерігався у Чорнобилі (січень, березень, квітень, жовтень, грудень). Така ситуація вирізняє цей період від попереднього десятиріччя. Крім того у лютому центр такого осередку об'єднував Пісківку (колишній Тетерів) та Бориспіль, а у грудні Пісківку та Чорнобиль. До основного осередку за кількістю днів із сніговим покривом також найчастіше відносились Київ, Миронівка Фастів. На Чернігівщині здебільшого центром такого осередку протягом досліджуваних місяців 2011 – 2020 рр. виявились Покошичі (Придеснянська воднобалансова). Однак, у жовтні та грудні центр такого осередку дещо розширюється за рахунок Семенівки та Сновську у жовтні та Семенівки у грудні. До основного осередку за кількістю днів із сніговим покривом також можна віднести Сновськ (колишній Щорс), Прилуки та Чернігів. У цілому ситуація подібна до попереднього десятиріччя 2000 – 2010 рр. На Сумщині здебільшого центром осередку кількості днів із сніговим покривом виявився Хутір Михайлівський (колишня Дружба). У лютому центр дещо розширився за рахунок Ромен, а у квітні за рахунок Конотопу. Загалом до за кількістю днів із сніговим покривом до основного осередку можна віднести Суми, Глухів та Конотоп.

В областях у центральній частині України від заходу до сходу розподіл осередків кількості днів із сніговим покривом був наступний. На Вінничині протягом досліджуваних місяців періоду 2011 – 2020 рр. основним центром такого осередку за кількістю днів із сніговим покривом виявилась Вінниця. Треба зазначити, що цей центр був стійким від місяця до місяця. Крім того у лютому, березні та квітні цей осередок дещо розширювався за рахунок Білопілья, а у січні за рахунок Гайсина. За кількістю кількості днів із сніговим покривом до основного осередку можна віднести Жмеринку, Хмільник та Гайсин. У Черкаській області спостерігається певне

чергування окремих метеостанцій за кількістю днів із сніговим покривом в якості центру такого осередку. По окремих досліджуваних місяцях у якості центру були Сміла (січень, березень, листопад), Звенигородка (січень, листопад), Жашків (березень), Умань (квітень, жовтень), Черкаси (грудень) та Золотоноша (грудень). На Кіровоградщині переважно центром такого осередку слугував Кропивницький, проте цей центр міг розширюватись за рахунок Помічної (січень), Новомиргорода (лютий), Знамянці. Крім того у квітні цього періоду центр осередку знаходився у Долинській та Гайвороні. За кількістю днів із сніговим покривом до цього осередку крім вищезгаданих станцій, які в інших місяцях входили до його складу можна віднести ще Світловодськ. Дещо аналогічна ситуація складалась і у минулому десятиріччі 2001 – 2010 рр., проте тоді у більшій кількості досліджуваних місяців центр осередку знаходився у Кропивницькому та Помічній. У Полтавській області частіше центром осередку кількості днів із сніговим покривом були Гадяч та Лубни. До основного осередку астіше входять Полтава та Веселий Поділ. На відміну від попереднього десятиріччя Веселий Поділ жодного місяця не був центром осередку. У Дніпропетровській області у досліджуваних місяцях 2011 – 2020 рр. центри осередків кількості днів із сніговим покривом були не постійними та змінювались від місяця до місяця. Проте, частіше за все, центром такого осередку виявивилось Чаплине. Крім того в окремі місяці центром такого осередку виявились Губиниха (березень, квітень, грудень) та Синельникове (жовтень). Також у грудні одним з центрів такого осередку був Дніпро. До основного осередку за кількістю днів із сніговим покривом окрім вищезгаданих станцій можна віднести Кривий Ріг та Комісарівку.

Треба зазначити, що на північному сході та сході країни, а саме у Донецькому регіоні, дані про кількість днів із сніговим покривом наявна тільки по 2014 рік внаслідок збройної агресії РФ. Тому представлену інформацію можна вважати дещо неповною для Донецького регіону завдяки цьому. На Харківщині серед центрів осередку кількості днів із сніговим покривом треба назвати в першу чергу Великий Бурлук. Цей центр у жовтні розширювався та поєднувався за рахунок Коломака, Золочева та Богодухова. У січні центром такого осередку був Богодухів. До основного осередку кількості днів із сніговим покривом окрім вищезгаданих станцій за кількістю днів із сніговим покривом також можна віднести Ізюм, Купянськ, Красноград. У Луганській області на відміну від попереднього десятиріччя 2001 – 2010 рр., коли центром здебільшого були Дар'ївка та Сватове, у 2011 – 2020 рр. частіше усього центром такого осередку були Троїцьке та Сватове. У березні центром осередку виявились Новопокров та Троїцьке, а у жовтні – Троїцьке, Новопокров та

Сватове. До основного осередку за найбільшою кількістю днів із сніговим покривом окрім вищезазначених можна віднести також Біловодськ та Дар"івку, особливо у місяці зимового сезону. Аналогічна ситуація склалась і у Донецькій області. Так, на відміну від попереднього десятиріччя. Центрами осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом виявились Дебальцеве, Волноваха та Бахмут (колишній Артемівськ) на відміну від десятиріччя 2001 – 2010 рр., коли здебільшого за винятком квітня та листопада центром такого осередку було Дебальцеве. Також до складу основного осередку протягом цього десятиріччя можна віднести Покровськ (колишній Красноармійськ), а у лютому та грудні Маріуполь.

У південному регіоні країни в Одеській області у 2011 – 2020 рр. спостерігалась стійкість центру осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом по досліджуваних місяцях та відносно попереднього десятиріччя. Так, центром такого осередку виявилась Любашівка. У квітні центр осередку дещо розширився за рахунок Затишся та Роздільної. За кількістю днів із сніговим покривом до основного осередку також можна віднести Роздільну, Одесу, Боград та Ізмаїл. У Миколаївській області також спостерігалась стійкість центру осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом по досліджуваних місяцях навіть більша ніж у попередньому десятиріччі. Центром такого осередку виявився Первомайськ. До основного осередку також відносять Баштанку, Вознесенськ та Миколаїв. На Херсонщині центром такого осередку протягом 2011 – 2020 рр. аналогічно до попереднього десятиріччя була Велика Олександрівка. У квітні центр такого осередку розширювався відповідно за рахунок Нижніх Сірогозів, Нової Каховки та Асканії Нової. У листопаді центр осередку спостерігався в Асканії Новій та Нижніх Сірогозах. Частіше усього до основного осередку за кількістю днів із сніговим покривом окрім вищезгаданих станцій відносять Херсон та Бехтери, а у листопаді та грудні Генічеськ. На Запоріжжі на відміну від попереднього десятиріччя 2001 – 2010 рр. спостерігалась нестійкість центру такого осередку від місяця до місяця. Серед центрів по окремих місяцях можна назвати Запоріжжя (січень, лютий, квітень) та Кирилівку (листопад, грудень). У жовтні центром осередку виявились Пришиб та Кирилівка. До основного центру кількості днів із сніговим покривом можна віднести Гуляй Поле та Мелітополь. У АР Крим так само як і у попередньому десятиріччі центром осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом виявились Ай-Петрі (в усіх досліджуваних місяцях) та Ангарський перевал (у жовтні та листопаді). Також до основного осередку можна віднести Сімферополь, Клепінене, Білогірськ, Керч та Владиславівку.

ВИСНОВКИ

З опрацьованих матеріалів стосовно структури осередків кількості днів із сніговим покривом на території України по окремих десятиріччях періоду 1991-2020 рр., а саме:

У місяці зимового періоду у більшості областей основний центр осередку кількості днів із сніговим покривом та його склад переважно залишався незмінним. Особливо це стосується областей на заході України. Окремі зміни у складі таких осередків могли стосуватись лише позицій у переліку станцій за кількістю днів із сніговим покривом у осередку, проте здебільшого він також залишався усталеним. У листопаді та грудні на окремих територіях основний осередок міг дещо розширюватись за рахунок інших станцій регіону, коли кількість днів із сніговим покривом поступово зростала.

Встановлено, що на початку весни, у березні, в ряді регіонів може відбуватись зміна центру осередку кількості днів із сніговим покривом порівняно із суто зимовими місяцями, внаслідок зменшення кількості днів із ним.

У квітні та жовтні осередки кількості днів із сніговим покривом у окремих регіонах займали більшу територію, завдяки тому що кількість днів із сніговим покривом на станціях була значно меншою, а на деяких з них дні із сніговим покривом навіть були відсутні і чітко вираженого центру було складно виділити. У десятиріччях 1991-2000 рр. та 2001-2010 рр. у Миколаївській області днів із сніговим покривом не спостерігалось, а у 2011-2020 рр. у Херсонській області.

Треба зазначити що протягом останніх двох десятиріч 2001-2010 рр. та 2011-2020 рр. було виявлено більшу нестійкість центрів осередків кількості днів із сніговим покривом та їх складу через те, що кількість днів із сніговим покривом через різкі зміни кліматичних умов зазнала більшого впливу ніж у 1991-2000 рр. Крім того внаслідок збройної агресії РФ проти України з 2014 р. частина інформації стосовно кількості днів із сніговим покривом на території частини окупованого сходу України та анексованого АР Крим відсутня і тому отримати повну інформацію не можливо.

Перспективи подальших досліджень. Зважаючи на вище викладене у подальшому необхідно продовжити аналогічне дослідження для з'ясування поточної просторово-часової динаміки змін у розповсюдженні снігового покриву на території України. Необхідним є виділення осередків накопичення та залягання снігового покриву на сучасному етапі зміни клімату в Україні.

АНОТАЦІЯ

Стаття присвячена дослідженню осередків кількості днів із сніговим покривом на території України протягом окремих десятиріч 1991–2020 рр. Для дослідження було обрано та опрацьовано матеріали метеорологічних спостережень за сніговим покривом, які розміщено у Метеорологічних щомісячниках. Метою роботи було встановити осередки найбільшої кількості днів із сніговим покривом по окремих областях країни протягом окремих десятиріч останнього тридцятирічного періоду 1991–2020 рр. та визначити їх просторово-часове положення, структуру, а також динаміку їх змін від місяця до місяця та від десятиріччя до десятиріччя. Основним методом дослідження був фізико-статистичний метод за результатами якого побудовано відповідні таблиці для кожного з трьох десятиріч по місяцям холодного та перехідних сезонів.

Для кожного з десятиріч по областях було встановлено осередки найбільшої кількості днів із сніговим покривом. Встановлено, що у цілому на більшості станцій у регіонах основний центр осередку найбільшої кількості днів із сніговим покривом по досліджуваних місяцях залишається незмінним особливо у зимові місяці. Проте у березні та листопаді, а особливо у квітні та жовтні центр такого осередку і сам осередок може дещо розширюватись за рахунок інших станцій внаслідок невеликої кількості днів із сніговим покривом. У низці областей протягом окремих десятиріч виявлено зміни у розташуванні центру осередку та його самого основного складу по окремим місяцям, що вказує на певну нестійкість таких осередків. Здебільшого це стосується областей центрального та південного регіонів. Для областей, на території яких розташовані гірські масиви локалізація осередків більш чіткіша.

Встановлено, що протягом 2001–2010 рр. та 2011–2020 рр. частіше спостерігається зміна центрів та складу осередків кількості днів із сніговим покривом на території України, особливо у центрі, сході та південному сході. Також, у десятиріччях 1991–2000 рр. та 2001–2010 рр. у Миколаївській області днів із сніговим покривом не спостерігалось, а у 2011–2020 рр. у Херсонській області. Це сталося завдяки значним коливанням кількості днів із сніговим покривом внаслідок змін клімату у бік потепління.

Література

1. Бойченко С.Г., Волошук В.М., Дорошенко І.А. Глобальне потепління та його наслідки для території України. Укр. геогр. журнал. 2000. №3. С. 59-68.

2. Клімат України / За ред. В.М. Ліпінського, В.А. Дячука, В. М. Бабіченко. К.: Вид-во Раєвського, 2003. 343 с.
3. Настанова гідрометеорологічним станціям і постам. Вип. 3. Ч. 1 Метеорологічні спостереження на станціях. Державна гідрометеорологічна служба. Київ, 2011. 279 с.
4. Пясецька С. І. Особливості розподілу кількості днів із сніговим покривом на території України протягом 1991-2020 рр. Scientific aspects of conserving and restoring natural resources under the modern development of society Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. P. 490- 518. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-511-2-19>
5. Пясецька С.І., Щеглов О.А. Просторово-часове розповсюдження середньої кількості днів із сніговим покривом на території України по місяцях холодного періоду року протягом 1991-2020 рр. Гідрологія, гідрохімія і гідроекологія. 2024. Вип. 2(72). С. 57-66. DOI <https://doi.org/10.17721/2306-5680.2024.2.5>
6. Стихійні метеорологічні явища на території України за останнє двадцятиріччя (1986-2005 рр.) / За ред. В.М. Ліпінського В.І Осадчого, В.М. Бабіченко.- К.: Ніка-Центр, 2006. 312 с.
7. Щербань І., Бабіченко В., Ніколаєва Т., Рудішіна С. Дуже сильні снігопади в Україні за останнє двадцятиріччя. Україна. Географічні проблеми сталого розвитку. Т. III. К.: Обрії, 2004. С. 301-303.

Information about the author:

Pyasetska Svitlana,

Candidate of Geographic Sciences,

Aerologist of the 2nd Category at the Aerology Sector of the Meteorology

Department

Borys Sreznevsky Central Geophysical Observatory

39, Nauky ave., Kyiv, 03028, Ukraine